

RASEBORG
RAASEPORI

Hyväksytty ympäristö- ja rakennuslautakunnassa
11.5.2022

Hyväksytty teknisessä lautakunnassa 11.10.2022

Voimaantulo 11.10.2022

RAASEPORIN KAUPUNGIN STRATEGIA VIERASLAJIEN TORJUMISEKSI

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	1
2. VIERASLAJIMÄÄRITELMÄ JA NIIDEN AIHEUTTAMAT RISKIT	1
3. LAINSÄÄDÄNTÖ JA VALVONTA.....	3
3.1 EU:n vieraslajiasetus.....	3
3.2 Kansallinen lainsäädäntö	3
3.4 Karanteenituhoojat.....	5
4. STRATEGIAN TAVOITTEET.....	5
5. VASTUUN JAKAUMINEN KAUPUNGIN SISÄLLÄ.....	5
6. RAPORTOINTIKANAVAT JA SEURANTA.....	6
7. YHTEISTYÖ ULKOPUOLISTEN KANSSA.....	7
8. YLEISET TYÖOHJEET	7
8.1 Ohjeet maa-ainesten siirtämiseen	7
8.2 Niitto.....	8
8.3 Puutarhajäte.....	8
9. PRIORISOITUJA VIERASLAJEJA RAASEPORISSA	9
9.1 Prioriteettialueet	9
9.2 Prioriteettilajit ja yleiset lajikohtaiset työohjeet.....	9
10. TIIVISTELMÄ	16

1. JOHDANTO

Vieraslajit voivat aiheuttaa vahinkoa ja muodostaa merkittäviä riskejä luonnolle, liiketoiminnalle ja ihmisten hyvinvoinnille. Tämä Raaseporin vieraslajistrategia on tarkoitettu tukemaan haitallisten vieraslajien systemaattista ja pitkäkestoista torjuntaa ensisijaisesti Raaseporin kaupungin omistamalla tai hallussa olevilla kiinteistöillä. Strategia sisältää lyhyesti mm. vieraslajitorjunnan tarpeellisuuden, lakisääteiset velvoitteet, yleiset tavoitteet sekä kuvauksen lajeista ja alueista, joita tulisi priorisoida. Strategian tavoitteena on lisätä tietämystä vieraslajeista ja toimia vieraslajien torjunnan tukena. Strategia on ensisijaisesti tarkoitettu kaupungin omaan toimintaan ja omille kiinteistöille, mutta myös kuntalaiset voivat hyödyntää strategiaa. Raaseporin vieraslajistrategia astuu voimaan vuonna 2022 ja kattaa viisivuotinen jakson (2022-2026). Jakson aikana kehitetään vieraslajien torjuntaa, kuten myös yhteistyötä yhdistysten ja muiden ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Luonto- ja lajitiilanne muuttuvat jatkuvasti, joten strategia saattaa olla tarpeen päivittää. Päivitys tulee tehdä viimeistään kun viisivuotisen kauden umpeutuessa vuonna 2026.

Tämä strategia perustuu voimassa olevaan lainsäädäntöön, kansalliseen vieraslajistrategiaan sekä vieraslajit.fi:n yleisiin ohjeisiin. Strategian on laatinut Raaseporin ympäristötoimisto yhteistyössä kaupungin metsäyksikön ja puistoosaston kanssa.

2. VIERASLAJIMÄÄRITELMÄ JA NIIDEN AIHEUTTAMAT RISKIT

Vieraslajeilla tarkoitetaan kasveja, eläimiä tai muita organismeja, jotka ihmiset ovat vahingossa tai tarkoituksella levittäneet uusille alueille. Kaikki vieraslajit eivät ole haitallisia, mutta osa lajeista on levinnyt tehokkaasti ja ne vahingoittavat luontoa, ihmisten terveyttä, kulttuurimaisemaa, virkistysmahdollisuuksia ja liiketoimintaa.

Luonnon monimuotoisuus ja ekosysteemipalvelut ovat hyvinvointimme perusta. Haitallisten vieraslajien torjunta suojelee ekosysteemien toimintaa ja niiden tarjoamia ekosysteemipalveluja. Vieraslajien leviäminen lisääntyy, kun ihmiset ja tavarat liikkuvat maailmanlaajuisesti yhä enemmän. Vakiintuneet vieraslajit leviävät paikallisesti siementen, itiöiden, juuristokappaleiden, kompostin tai puutarhajätteen kautta sekä tarkoituksellisen kylvön ja istutuksen kautta. Kasvit leviävät luonnollisesti tuulen ja virtaavan veden avulla. Lisäksi hyönteiset, nisäkkäät tai linnut edistävät leviämistä. Muut lajit leviävät taas tahattomasti mm. kasvimateriaalin, maamassojen tai puutarhajätteen avulla.

Uudessa elinympäristössään tehokkaasti levinneet ja biologiselle monimuotoisuudelle ja siihen liittyville ekosysteemipalveluille erityisen haitallisiksi havaitut vieraslajit määritellään *haitallisiksi vieraslajiksi*. Haitallisten vieraslajien torjuntaa säätelee sekä kansallinen että EU-lainsäädäntö (ks. lainsäädäntö ja valvonta). Haitalliset vieraslajit ovat Raaseporin vieraslajien torjuntastrategian pääkohderyhmä.

Lisäryhmänä mainittakoon ns kasvinsuojelulainsäädännössä säännellyt *karanteenituholaiset*. Karanteenituholaiset ovat kasvitauteja ja tuholaisia, joiden leviämistä Suomeen pyritään estämään. Jos kasvintuotannossa, luonnossa tai myytävillä kasveilla havaitaan karanteenituholaisia, viranomaiset päättävät niiden hävittämistoimenpiteistä. Karanteenituholaisista on aina ilmoitettava Ruokavirastolle. Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia kansalaisia.

Kansainvälisesti vieraslajeja pidetään toiseksi suurimpana uhkana luonnon monimuotoisuudelle. Vieraslajilla on myös kielteisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia, ei vähiten taloudellisia. Tarkkoja tietoja taloudellisista menetyksistä ei ole saatavilla, mutta mm. vuonna 2001 vieraslajien maailmanlaajuisesti aiheuttamien vahinkojen arvoksi arvioitiin 1,4 biljoonaa dollaria, mikä vastaa 2-3 prosenttia maailman bruttokansantuotteesta. Taloudelliset vahingot syntyvät raaka-aineiden ja tuotteiden laadun heikkenemisestä tai suorista tuotannon menetyksistä, kuten heikommasta sadosta. Tällaisia vahinkoja voi syntyä mm. kilpailevien lajien tai tuholaissten johdosta. Lisäksi vieraslajien torjunnasta aiheutuu välittömiä kustannuksia.

Vieraslajien leviäminen on herättänyt kasvavaa huomiota ympäri maailmaa viimeisen vuosikymmenen aikana. Hallitus hyväksyi 15. maaliskuuta 2012 periaatepäätöksensä kansallinen vieraslajistrategian. Strategialla pyritään ehkäisemään haitallisten lajien aiheuttamia vahinkoja ja riskejä Suomen luonnolle edistämällä samalla luonnonvarojen kestäväää käyttöä, kauppaa ja teollisuutta, sosioekonomista hyvinvointia ja ihmisten hyvinvointia. Tämän jälkeen useimmat kunnat ovat kehittäneet omat strategiansa, jotka on mukautettu paikallisiin torjuntatarpeisiin.

Vuonna 2011 Suomessa tunnistettiin asiantuntijaarvion mukaan 157 vieraslajia, jotka aiheuttavat erilaisia suoria tai epäsuoria kielteisiä haittoja. Suurin osa näistä, 108 lajia, muodostavat uhan maa- ja metsätaloudelle. Muiden ryhmien haitallisista vieraslajeista 5 lajia esiintyy Suomen aluevesillä Itämeressä, 5 sisävesistöissä, 6 lajia on vieraita maaselkärankaisia, 24 kuuluu maaympäristöjen vieraskasveihin ja 9 lajia vierasiin sisätuholaisiin. Lisäksi on tunnistettu 123 tarkkailtavaa tai paikallisesti haitallista vieraslajia, jotka voivat aiheuttaa välitöntä tai välillistä haittaa.

Vieraslajien lisäksi löytyy myös tulokaslajeja, ts. lajeja, jotka leviävät itsestään uusille esiintymisalueille esimerkiksi ilmaston lämpenemisen seurauksena. Esimerkkejä tulokaslajeista ovat merimetso ja valkoposkihanhi. Vieraslajeja koskevat säännökset eivät koske tulokaslajeja, eivätkä ne kuulu tämän strategian piiriin.

3. LAINSÄÄDÄNTÖ JA VALVONTA

Suomi on sitoutunut kansallisesti, EU-tasolla ja kansainvälisesti torjumaan haitallisia vieraslajeja ja niiden aiheuttamia haitallisia vaikutuksia. EU-tasolla haitallisten vieraslajien torjuntaa säätelee Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1143/2014 haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta. Valtakunnallisella tasolla torjuntaa säätelevät laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015), laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain muuttamisesta (682/2019) ja valtioneuvoston asetus vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (704/2019).

Haitallisten vieraslajien torjuntaa valvovat ensisijaisesti ELY-keskukset. Tulli valvoo tuontia ja Etelä-Suomen aluehallinto toimii lupaviranomaisena.

Kunnilla ei ole suoria viranomaisvelvoitteita, eivätkä ne valvo suoraan haitallisten vieraslajien torjuntaa. Maanomistajana kunta on kuitenkin velvollinen torjumaan haitallisia vieraslajeja omilla kiinteistöillä. Kunnalla voidaan myös katsoa olevan keskeinen rooli vieraslajitorjunnan koordinoinnissa paikallistasolla ja paikallisväestön tiedottamisessa, vaikka se ei olisikaan suoraan lakisääteinen tehtävä. Aktiivinen kunta on välttämätön haitallisten vieraslajien torjunnan onnistumiselle paikallistasolla.

3.1 EU:n vieraslajiasetus

EU:n asetus (1143/2014) sisältää säännökset toimenpiteistä, joita jäsenvaltiot toteuttavat estääkseen haitallisten vieraslajien kulkeutumisen ja leviämisen EU:n alueella. Asetukseen kuuluvassa ns unionin luettelossa luetellaan EU:n tasolla haitallisiksi tunnistetut lajit, mikä tarkoittaa, että tällaisten lajien tuonti, lisääminen, myynti, hallussapito tai päästäminen luontoon on kielletty. Unionin luetteloon sisältyvät lajit, jotka ovat vakiinnutuneet Suomeen ovat: jättipalsami, kolme jättiputkilajia, keltamajavankaali, piisami, supikoira, täpläräpu ja villasaksiräpu.

3.2 Kansallinen lainsäädäntö

Unionin luettelossa lueteltujen haitallisten vieraslajien lisäksi on kansallisesti merkityksellisiä haitallisia vieraslajeja (1709/2015, 11 §). Nämä lajit on lueteltu valtioneuvoston asetuksessa vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (704/2019), liitteissä A ja B. Kansallisen luettelon lajeja ei saa päästää ympäristöön, tarkoituksellisesti tuoda maahan Euroopan unionin ulkopuolelta tai Euroopan unionin jäsenvaltiosta, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myydä tai muuten luovuttaa.

Yleistä varovaisuutta tulee noudattaa myös muiden kuin unionin tai kansalliseen luetteloon sisältyvien vieraslajien osalta. Vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 3 §:n mukaan vieraslajia ei saa pitää, kasvattaa, istuttaa, kylvää tai muulla vastaavalla tavalla käsitellä siten, että se voi päästä ympäristöön.

Vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun lain (1709/2015) 4 §:ssä säädetään kiinteistön omistajan tai haltijan velvollisuudesta torjua haitallisia vieraslajeja:

Kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvän unionin luetteloon kuuluvan tai kansallisesti merkityksellisen haitallisen vieraslajin hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi, jos haitallisen vieraslajin esiintymästä tai sen leviämisestä voi aiheutua merkittävää vahinkoa luonnon monimuotoisuudelle taikka vaaraa terveydelle tai turvallisuudelle.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei koske lintuja eikä nisäkkäitä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon haitallisen vieraslajin hävittämiseen tai leviämisen rajoittamiseen käytettävissä olevat tavanomaiset keinot, toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset sekä toimenpiteillä saavutettavissa oleva hyöty suhteessa kustannuksiin.

Kiinteistön omistajan tai haltijan velvollisuudet eivät siten koske piisamia tai supikoiria. Em. mainittu 4 § ei vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (704/2019) 2 §:n mukaan myöskään sovelleta asetuksen liitteessä A (kansallinen luettelo) oleviin kohtiin 3–5. Ne lajit, joita kiinteistön omistaja tai haltija käytännössä on velvollinen torjumaan, on listattu alla olevassa tietoruuudessa.

Lajit, joita kiinteistön omistaja on velvollinen torjumaan

Jos kiinteistöllä esiintyy vieraslaji, kiinteistön omistaja tai haltija on huolehdittava siitä, että lajin hävittämiseksi tai hillitsemiseksi ryhdytään kohtuullisiin toimenpiteisiin. Lainsäädännössä esiintyvien poikkeuksientakia, velvoitteet koskevat käytännössä vain seuraavia lajeja:

EU-lainsäädännön perusteella

- jättipalsami
- kolme jättiputkilajia
- keltamajavankaali
- piisami
- supikoira
- täplärapu
- villasaksirapu

Kansallisen lainsäädännön perusteella

- alaskanlupiini
- hamppuvillakko
- tarhatatar
- japanintatar
- sahalinintatar
- kanadanvesirutto
- komealupiini
- kurturuusu
- lännenpalsami

Kaikkia muita vieraslajeja tulee viljellä tai pitää niin, etteivät ne pääse leviämään ympäristöön.

3.4 Karanteenituhoojat

Ns karanteenituholaisiin kuuluvien kasvintuhoojien torjunta säännellään EU:n asetuksella (EU) 2019/2072 (liite II) koskien karanteenituhoojia, laatutuhoojia, sekä kasvien tuotantoa ja tuontia koskevia vaatimuksia. Karanteenituholaisista ilmoitetaan aina Ruokavirastolle, joka päättää jatkotoimenpiteistä. Ilmoitusvelvollisuus koskee kaikkia kansalaisia.

4. STRATEGIAN TAVOITTEET

- Suorittaa systemaattista ja pitkäjänteistä haitallisten vieraslajien torjuntaa Raaseporin kaupungin omistamilla tai hallussa olevilla kiinteistöillä
- Kerätä havaintotietoja Raaseporin kaupungin omistamilla tai hallussa olevilla kiinteistöillä esiintyvistä vieraslajeista (pääasiassa haitallisista vieraslajeista)
- Tedä vuosittaista seurantaan tehdystä torjuntatoimenpiteistä ja tulevista torjuntatarpeista (tekemällä vuosittaisia työsuunnitelmia)
- Lisätään tietoisuutta vieraslajeista kaupungin toiminnassa
- Etablera kontinuerligt samarbete med utomstående aktörer som strävar till att bekämpa främmande arter inom Raseborg
- Verkostoitua ulkopuolisten toimijoiden kanssa, vieraslajien torjumiseksi Raaseporissa
- Toimia vieraslajien lakisääteisen torjunnan budjettivaroja koskevan päätöksenteon tukena

Tavoitteiden ja ennen kaikkea haitallisten vieraslajien tehokkaamman torjunnan saavuttamiseksi, torjuntaa suorittaville yksiköille tulisi varata budjettivaroja tähän tarkoitukseen. Käytännön torjuntatöitä varten on suorien taloudellisten varojen lisäksi myös tärkeää selvittää mahdollisuuksia käyttää kesätyöntekijöitä tai esim. palkkatua työvoimaa. Pienempiä projekteja voidaan mahdollisesti järjestää talkoohengessä, mutta suurempiin torjuntaprojekteihin voi olla tarpeen hankkia ulkopuolinen toimija ostopalveluna (ks. kohta 7).

5. VASTUUN JAKAUMINEN KAUPUNGIN SISÄLLÄ

Ympäristötoimisto

Vaikka ympäristötoimistolla ei ole suoranaisia lakisääteisiä valvontatehtäviä vieraslajien torjuntaan liittyen, tulee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen edistää luonnon- ja maisemansuojelua alueellaan. Asiantuntijaorganisaationa ympäristötoimisto vastaa lainsäädännön seurannasta ja strategian päivittämisestä yhteistyössä yhdyskuntateknisen osaston edustajien kanssa. Ympäristötoimisto seuraa ympäristön tilan muutoksia, lajistomuutoksia sekä vakiintuneiden ja uusien vieraslajien leviämistä. Ympäristötoimisto toimii asiantuntijana sekä torjuttavien lajien, että arvokkaiden luonnonympäristöjen priorisoinnissa ja tunnistaa, missä

torjuntaa tulee ensisijaisesti tehdä. Ympäristötoimisto pyrkii teidottamaan vieraslajien torjunnasta kunnan alueella. Ympäristötoimisto tekee myös yhteistyötä sidosryhmien kanssa ja osallistuu hankkeisiin resurssien salliessa.

Yhdyskuntatekninen osasto ja tilahallinto

Kaupungin kiinteistöjä hallinnoivat yhdyskuntatekninen osasto ja tilahallinto. Joitakin vieraslajeja esiintyy tilahallinnon vastuullaolevilla pihalla, mutta suurimmat ja ongelmallisimmat esiintymät ovat yhdyskuntateknisen osaston hallinnoimilla alueilla, mm. kaupungin puistometsissä. Osastot hoitavat käytännön vieraslajitorjuntatöitä kiinteistön rutiinihuoltotöiden yhteydessä, erillisinä projekteina tai ulkopuolisten toimijoiden avustuksella.

Muut yksiköt

Myös kaupungin muut yksiköt tulisi ottaa mukaan vieraslajien torjuntaan. Ennen kaikkea tulee lisätä tietoa vieraslajeista. Lisääntynyt tietoisuus edistää vieraslajiesiintymien raportointia. Pienempiä torjuntaprojekteja talkoohengessä tulisi tukea. Suositellaan myös että vieraslajien torjuntaa käsiteltäisiin opetuksen yhteydessä kaupungin kouluissa.

Lisäksi asukkaille tulee sallia vieraslajien poistaminen kaupungin mailta. Tätä tietoa tulisi levittää tiedotuskampanjoiden avulla. Tiedoituksen yhteydessä annetaan tarkentavia ohjeita, jotta voidaan varmistaa, että torjunta kohdistuu juuri haitallisiin vieraslajeihin, eikä kotoperäisiin näköislajeihin. Koneellinen ja kemiallinen torjunta tai torunta pyydysten avulla tulee aina tehdä yhteistyössä kaupungin kanssa.

6. RAPORTOINTIKANAVAT JA SEURANTA

Strategian toteutumista seurataan vuosittain yhteistyökokouksilla, joihin osallistuu kaupungin virkamiehiä ympäristötoimistolta ja yhdyskuntatekniseltä osastolta. Kokouksia pidetään vähintään kaksi kertaa vuodessa (kevällä ja syksyllä). Kokousten tavoitteena on seurata toteutettuja toimenpiteitä ja laatia työsuunnitelma tulevalle vuodelle. Tehdyn torjunnan ja kerättyjen tietojen pohjalta tulisi myös pyrkiä arvioimaan tämän strategian prioriteettikohteina olevien vieraslajien tilanne. Kokouksien pohjalta tulee laatia kirjallinen yhteenveto toteutetuista ja tulevista toimenpiteistä. Seuran raportoidaan ympäristö- ja rakennuslautakunnalle sekä tekniselle lautakunnalle.

Puistoyksikkö ylläpitää rekisteriä kaupungin kiinteistöillä esiintyvistä vieraslajiesiintymistä. Puistoyksikkö vastaanottaa myös havaintoja kaupungin mailla olevista esiintymistä. Asukkaat voivat ilmoittaa kaupungin mailla esiintyvistä vieraslajeista suoraan kaupungille. Toimiva raportointikanava tulisi kehittää. Kaupunki ei kirjaa esiintymiä muiden omistamilla maa-alueilla. Ilmoitus tällaisista esiintymistä tulee ohjata osoitteeseen vieraslajit.fi.

7. YHTEISTYÖ ULKOPUOLISTEN KANSSA

Kaupunki pyrkii lisäämään yhteistyötä ulkopuolisten toimijoiden, sidosryhmien (luonnonsuojeluyhdistysten, puutarhayhdistysten tai kyläyhdistysten) ja asukkaiden kanssa vieraslajien torjumiseksi. Yhteistyön tavoitteena on ensisijaisesti tiedon levittäminen, jota voidaan tehdä mm. pienempien tiedotuskampanjoiden tai paikallisten tiedotustaulujen kautta erityisesti ongelma-alueilla. Erityisen tärkeää on kyläyhdistysten ja muiden talkoita organisoivien ryhmien huomioiminen ja yhteydenpidon ylläpitäminen. Teidonvaihto edistää vieraslajien torjuntaa kunnan alueella. Työtä voitaisiin tukea esim. tarjoamalla talkoovarusteita.

Kaupunki pyrkii myös hakemaan ulkopuolista rahoitusta torjuntahankkeisiin kaupungin mailla. Tätä voidaan toteuttaa omina projekteina tai yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Hankerahoitusta haetaan vain kaupungin mailla tapahtuvaan torjuntaan.

Yhteistyötä voidaan tehdä myös pieninä konkreettisina projekteina. Sellaisia voivat olla mm. keräysastiat, joihin asukkaat voivat laittaa kerättyjä vieraslajeja. Esimerkkejä tällaisista keräysastioista ovat mm. etanaroskikset, joita kaupunki on jo kokeillut.

8. YLEISET TYÖOHJEET

Vieraslajien leviämisen minimoimiseksi on tärkeää noudattaa yleistä varovaisuutta maastotöiden yhteydessä, erityisesti alueilla, joissa tunnetusti esiintyy haitallisia vieraslajeja. Tämä koskee erityisesti siirrettäessä maamassoja, niiton yhteydessä tai puutarhajätteitä käsiteltäessä. Seuraavissa alaluvuissa on koottu yleisiä työohjeita, joita tulee noudattaa aina kun mahdollista. Tavoitteena on, että ohjeita seurataan kaupungin omassa toiminnassa. Lisäksi tulee pyrkiä siihen, että ostopalveluita suorittavat ihmiset tuntevat ohjeet.

8.1 Ohjeet maa-ainesten siirtämiseen

Maamassojen siirto rakennustyömaalla tai sieltä pois mahdollistaa vieraslajien siementen ja juuristokappaleiden leviämisen tai esim. espanjansiruetanan munien leviämisen. Koneet voivat myös levittää vieraslajeja liikkueensa paikasta toiseen. Vieraslajien leviämisen vähentämiseksi suositellaan jokaisella uudella rakennustyömaalla vieraslajien esiintymisen selvittämistä ennen maarakennustöiden aloittamista. Perustiedot vieraslajeista mahdollistavat vieraslajien tunnistamisen ilman ulkopuolista asiantuntijaa. Pienellä työmäärällä voidaan estää vieraslajien leviäminen, mikä voi pitkällä tähtäimellä säästää merkittäviä rahasummia.

Maamassojen siirtämistä vieraslajien esiintymisalueelta tulee aina välttää, jos se kohtuullisin keinoin on mahdollista. Lisäksi on huomioitava, että siemenet voivat säilyttää itävyyden useita vuosia. Vaikka laji ei enää aktiivisesti kasva alueella, voi maaperään jäädä itämiskelpoisia siemeniä. Sellaiset maamassat tulee

ensisijaisesti haudata vähintään metrin syvyyteen rakennustyömaalla, puhtaiden massojen alle. Maamassat on turvallisinta sijoittaa keskelle rakennettavaa aluetta, esimerkiksi säännöllisesti leikattavan nurmikon alle. Maamassoja ei saa levittää reuna-alueille, eikä käyttää viherrakentamisessa pintamaana tai esim. meluvallien pintamaana.

Jos ainoa vaihtoehto on poistaa vieraslajeja sisältäviä maamassoja, suositellaan että maaperä kaivetaan pois vähintään puolen metrin syvyyteen ja neljän metrin etäisyydelle esiintymän ympäriltä. Japanintartar (ja sen lähisukulaiset) ovat erityisen ongelmallisia, koska juuristo ulottuu syvälle maahan. Laji pystyy lisääntymään myös pienimmistä juurikappaleista. Siksi tällaisten esiintymien osalta suositellaan kaivamista vähintään metrin syvyyteen ja maamassojen sijoittamista vähintään metrin syvyyteen puhtaiden maamassojen alle. Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto (Naturvårdsverket) suosittelee, että lajiin ei kosketa ollenkaan, ellei ole aivan pakko (katso myös kohta 9.2 alla).

Koneet, jotka ovat työskennelleet vieraslajeja sisältävien maamassojen parissa, tulisi aina puhdistaa jos suinkin mahdollista, sillä siemenet voivat levitä uuteen paikkaan renkaisiin jääneiden maa-ainesten avulla.

8.2 Niitto

Ruohonleikkurit tai niitokoneet, joita käytetään tienvarsien tai muita vieraslajeja sisältävien alueiden leikkaamiseen, voivat tehokkaasti levittää siemeniä, jos niitä ei puhdisteta ennen siirtymistä seuraavalle alueelle. Vieraslajeja sisältävien alueiden niitto tulee ajoittaa siten, että ne leikataan ennen siementen kypsymistä. Tämä vähentää merkittävästi siementen leviämistä ja lyhentää samalla työkoneiden puhdistamiseen tarvittava työaika. Jos tarkoituksena on nimenomaan vähentää vieraslajien esiintymistä, niitto tulee tehdä tehostetusti koko kasvukauden ajan.

8.3 Puutarhajäte

Jätelain (646/2011) mukaan jätettä ei saa kaataa luontoon, kuten metsänreunoihin. Käytännössä tämä kiello koskee myös puutarhajätteitä. Edes kompostia ei saa tyhjentää luontoon, sillä kasvitähteet, erityisesti juuristopalat tai siemenet, voivat levitä tätä kautta. Kiellon noudattaminen on erityisen tärkeää, koska vieraslajit voivat helposti levitä puutarhajätteen mukana.

Pienet kasvijättemäärät voidaan lajitella palavaksi sekajätteeksi. Peniä kuormia haitallisia vieraslajeja vastaanotetaan maksutta jäteasemilla. Kasvijätteet voidaan myös kompostoida. On toivottavaa, että siemeniä tuottavien vieraskasvien kukkavarret leikataan aina ennen siementen kypsymistä. Kukintoja, siemeniä, marjoja tai juuristokappaleita ei saa kompostoida suoraan, vaan ne tulee ensin mädättää suljetuissa muovipusseissa ja siirtää hyvin toimivaan lämpökompostiin vasta seuraavana kesänä. Kasvien lisääntymiskyvyttömät osat, kuten varret ja lehdet, voidaan laittaa suoraan kompostiin.

9. PRIORISOITUJA VIERASLAJEJA RAASEPORISSA

Kiinteistönomistajana tai kiinteistön haltijana Raaseporin kaupunki on velvollinen torjumaan kaikkia tämän strategian luvussa 4 listattuja lajeja. Koska kaikkien haitallisten vieraslajien hävittäminen lyhyessä ajassa ei ole realistista, on välttämätöntä priorisoida tietyt lajit ja alueet Raaseporissa, joissa haitalliset vieraslajit voidaan pitää erityisen ongelmallisina luonnon monimuotoisuudelle, ihmisten terveydelle tai liiketoiminnalle. Lakisääteisten velvoitteiden lisäksi on mahdollista priorisoida myös muita Raaseporissa ongelmallisiksi katsottuja vieraslajeja.

9.1 Prioriteettialueet

Jotkut haitalliset vieraslajit ovat niin laajalle levinneitä, että kaikkia esiintymiä ei voida torjua. Tällaisissa tapauksissa seuraavat alueet priorisoidaan:

- a) Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet. Tällaisia alueita ovat mm. luonnonsuojelualueet, joilla haitalliset vieraslajit voivat heikentää suojelumääräysten perusteita tai uhata alueen lajikoostumusta. Arviointi ja priorisointi tehdään Raaseporin ympäristöviraston, metsäyksikön ja puistoosaston yhteistyönä.
- b) Virkistykseen tai asukkaiden hyvinvoinnin kannalta tärkeät alueet. Priorisoituja alueita ovat julkiset puistot, leikkikentät ja rannat. Kaupunki pyrkii myös osallistumaan vieraslajien torjuntaan kaupungin mailla, jotka sijaitsevat asuinalueiden tuntumassa ja missä tehdään torjuntaa useilla kiinteistöillä ja koordinoitusti. Arvioinnin tekee ensisijaisesti yhdyskuntatekninen osasto.

9.2 Prioriteettilajit ja yleiset lajikohtaiset työohjeet

Tarkemmat kuvaukset ja tunnistamisohjeet löytyvät osoitteesta vieraslajit.fi. Torjuntaohjeet ovat vain ohjeellisia. Ottaen huomioon mm. paikalliset olosuhteet tai työturvallisuus, voidaan soveltaa myös muita torjuntamenetelmiä. Vaikka kasveja voidaan torjua kemiallisilla torjunta-aineilla, yleisperiaatteena tulisi olla kemiallisten torjunta-aineiden välttäminen. Torjunta-aineita tulee käyttää vain, kun se on erityisesti perusteltua, esim. työturvallisuussyistä.

Jättipalsami

Jättipalsami (*Impatiens glandulifera*) on yksivuotinen rehevä ruohokasvi, joka suotuisissa paikoissa voi kasvaa jopa parin metrin korkuiseksi. Laji kukkii yleensä heinä-elokuussa. Kukinnan jälkeen muodostuu siemenkapseleita, jotka kypsyessään sinkoavat siemenensä useita metrejä emokasvista. Kasvin siementuotanto on hyvä ja siemenet säilyttävät itävyytensä muutaman vuoden. Läheisiä lajeja ovat keltakukkaiset lännenpalsami (*I. capensis*) ja rikkapalsami (*I. parviflora*), jotka molemmat ovat myös vieraslajeja ja viihtyvät samanlaisissa elinympäristöissä. Näitä ei kuitenkaan pidä sekoittaa luontaisesti esiintyvään lehtopalasmiin (*I. noli-tangere*), jolla on myös keltaiset kukat.

Jättipalsami muodostaa laajoja yhtenäisiä kasvustoja, jotka kilpailevat muun kasvillisuuden kanssa. Lisäksi kasvin suuret kukat houkuttelevat tehokkaasti pölyttäviä hyönteisiä muiden luonnonvaraisten tai viljeltyjen kasvien kustannuksella. Yksivuotisen jättipalsamin juuristo on pieni ja sitoo siten maata huonosti. Jättipalsamikasvusojen maaperä voi altistua eroosiolle, minkä seurauksena ravinteita voi huuhtoutua vesistöihin.

Jättipalsamia voidaan torjua poistamalla kasveja käsin, leikkaamalla kukintoja tai niittää kasvustoja ennen siementämistä, aikaisin kesällä (touko-heinäkuussa). Siementen kypsymisen aikaan kasvia ei tule kitkeä, sillä siemenet leviävät helposti yhä laajemmalle.

Laji ei ole suoraan terveydelle vaarallinen eikä vaikuta alueen virkistysmahdollisuuksiin. Torjunnassa priorisoidaan sen takia paikkoihin, joissa laji on levinnyt tai voi levitä arvokkaille alueille. Torjuttujen alueiden seuranta tulisi tehdä vähintään muutaman vuoden ajan torjunnan jälkeen. Raaseporin kaupunki torjuu jättiläispalsamia ensisijaisesti mekaanisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään kaivuu- ja muihin maanrakennustöihin paikoissa, joissa esiintyy jättipalsamia ja joista maamassojen on kuljetettava muualle.

Jättipalsamia esiintyy Raaseporissa monin paikoin ja se muodostaa paikoin suuria kasvustoja. Paikoin laji uhkaa luonnonsuojelualueita, kuten Flyetit tervaleppälehtoa Tammisaaressa. Tällaisilla alueilla torjunta tulee tehdä viipymättä, koska laji leviää sopivassa ympäristössä hyvin nopeasti.

Lajin torjunnassa Raaseporin kaupunki priorisoi seuraavat asiat:

- *Arvokkaita luonnonympäristöjä uhkaavia esiintymiä (esim. luonnonsuojelualueet) asetetaan etusijalle. Torjuntatarve kartoitetaan ja aloitetaan systemaattisesti. Esiintymät voivat olla laajoja ja torjunta voi olla tarpeen toteuttaa yksittäisinä projekteina yhteistyössä ulkopuolisten toimijoiden, mm. luonnonsuojelujärjestöjen kanssa. Torjuntaa varten haetaan mahdollisuuksien mukaan ulkopuolista rahoitusta. Pääsääntöisesti tällaisiin hankkeisiin vaaditaan jonkin verran omaa rahoitusta. Kaupungin tulee varata budjettivaroja torjuntaprojekteihin.*
- *Jättipalsami on laajalle levinnyt Raaseporissa, mutta se on yksi helpoiten torjuttavista lajeista talkootyön avulla. Asukkaita kannustetaan aktiivisesti torjumaan lajia tiedotuskampanjoilla. Sellaisia voivat olla mm. tietokyltit luonnonsuojelualueiden läheisyydessä, joissa torjuntaa tulisi tehdä ennaltaehkäisevästi.*

Jättiputket

Suomessa esiintyy kolme jättiputkilajia; kaukasianjättiputki (*Heracleum mantegazzianum*), persianjättiputki (*H. persicum*) ja armenianjättiputki (*H. sosnowskyi*). Jättiputkien torjuntaa varten näitä kolmea lajia ei tarvitse erottaa toisistaan. Toisaalta on huomioitava, että luonnossamme on myös alkuperäisiä, korkeita sarjakukkaisia kasveja, joita ei pidä sekoittaa jättiputkeihin ja joita ei tarvitse torjua. Samankaltaisia lajeja ovat etelänukonputki (*Heracleum spondylium*), idänukonputki (*H. sibiricum*), karhunputki (*Angelica sylvestris*) ja väinönputki (*A. archangelica*). Jättiputket ovat yleensä 2–3 m korkeita, mutta voivat kasvaa rehevillä kasvupaikoilla jopa 4–5 metrisiksi. Lajit kukkivat kesäelokuussa ja niiden kukinnot voivat olla yli puoli metriä leveitä. Kukat ovat valkoisia tai vaaleanpunaisia. Jättiputket lisääntyvät vain siemenistä, jotka voivat säilyttää itävyytensä maaperässä vuosia.

Jättiputket muodostavat helposti laajoja yhtenäisiä kasvustoja, jotka kilpailevat muun kasvillisuuden kanssa. Lajit uhkaavat suoraan myös virkistysmahdollisuuksia, mm. koska lajit voivat olla suoraan haitallisia terveydelle. Kasvineste reagoi voimakkaasti auringon kanssa ja voi aiheuttaa vakavia vaurioita iholle, jos iho joutuu kosketuksiin sen kanssa. Suojavarusteet ovat siksi välttämättömiä jättiputkia torjuessa.

Tärkeä osa torjuntaa on kasvin siementuotannon estäminen. Siksi on tärkeää leikata kukinnot pois ennen siementen kypsymistä. Pienempiä kasvustoja voidaan torjua peittämällä kasvillisuus pressulla tai vastaavalla. Yksittäisiä kasveja voidaan torjua katkaisemalla pääjuuri 10–20 cm:n syvyydeltä terävällä lapiolla tai kaivaa koko juuristo ylös. Jättiputkea voidaan torjua myös torjunta-aineilla, mikä voi työturvallisuussyistä olla tarpeen suurissa esiintymissä. Torjunta-aineita ei kuitenkaan saa käyttää vesistöjen tai lasten leikkipaikkojen läheisyydessä. Useimmissa tapauksissa torjunta on jatkettava tai sitä on seurattava useita vuosia. Vesistöjen vieressä esiintyvien jättiputkien kanssa tulee olla erityisen varovainen, sillä siemenet leviävät helposti veden mukana uusiin paikkoihin. Myös maamassoja siirrossa tulee olla erityisenä tarkka.

Viime vuosina lajeja on torjuttu Raaseporissa. Tarkkoja tietoja jäljellä olevien kasvustojen määrästä ei ole saatavilla. Kasvustot ovat arvion mukaan vähäiset ja rajalliset. Pitäisi siis olla täysin mahdollista hävittää jättiputket Raaseporista, priorisoimalla niiden torjuntaa.

Lajien torjunnassa Raaseporin kaupunki priorisoi seuraavat asiat:

- *Lajit ovat suoraan haitallisia terveydelle. Koska lajien hävittäminen Raaseporista voidaan edelleen pitää realistisena, tulee kaikki esiintymät hävittää järjestelmällisesti, ensisijaisesti mekaanisen torjunnan keinoin.*
- *Tunnetut esiintymät, joita ei ole vielä torjuttu, tulee listata ja tarkistaa, jotta torjunnan tarve voidaan arvioida paremmin.*

Kurtturuusu

Kurtturuusu (*Rosa rugosa*) on tiheitä, 0,5–1,5 m korkeita pensaikkoja muodostava pensasruusu. Se muodostaa runsaasti juuriversoja. Pieni juuriosa voi muodostaa uusia kasvustoja, mikä tekee lajista vaikeasti torjuttavan. Kurtturuusua ei pidä sekoittaa Raaseporin alkuperäislajeihin kuuluvaan heleäorjanruusuun (*Rosa vosagiaca*) tai hiemmeäorjanruusuun (*Rosa caesia*). Lisäksi on olemassa useita muita viljeltyjä ruusulajeja, jotka voidaan sekoittaa kurtturuusuun. Kurtturuusua koskee kasvatuskielto, joka astuu voimaan 1.6.2022. Torjuntavaatimus ei koske jalostettuja lajikkeita tai kurtturuusun hybridejä.

Hiekkarannalle asetuttuaan kurtturuusu pystyy vaakajuurakkonsa avulla levittäytymään läpitunkemattomiksi tiheiköiksi ja syrjäyttämään täysin alkuperäisen kasvilajiston. Joissakin herkissä ympäristöissä, erityisesti kuivalla ja laihalla maaperällä, laji on siten suuri uhka luonnon monimuotoisuudelle. Tiheällä pensaalla voi paikallisesti olla myös negatiivinen vaikutus virkistysarvoihin.

Kurtturuusun torjunta on hyvin aikaa vievää. Lajin hävittämiseksi koko juuristo on kaivettava pois, sillä pienistä juuriosista voi kasvaa uusia pensaita. Juuret irtoavat helpommin hiekkaisessa maassa, mutta istuvat kovemmin kivisessä maassa. Tehokkain tapa hallita lajia on kaivaa se kokonaan pois. Tämä vaatii kuitenkin huolellista seurantaa seuraavien vuosien aikana, jotta maaperään jääneet juurenosat eivät kasva uusiksi pensiksi. Muita sovellettavia torjuntamenetelmiä ovat kurtturuusukasvuston näännyttäminen säännöllisellä leikkaamisella (3–4 kertaa vuodessa). Tämä vaatii kuitenkin monen vuoden torjuntaa ja lopputulos on hieman epävarma. Kurtturuusua voidaan torjua myös peittämällä kasvustoa. Ensin kasvusto leikataan ja sen jälkeen peitetään paksulla pressulla. Pressu saa jäädä kasvuston päälle 2-3 vuodeksi.

Kurtturuusua on jo torjuttu Raaseporin puistoympäristöissä. Laji on kuitenkin laajalle levinnyt ja yksityispuutarhoissa esiintyy todennäköisesti huomattava määrä pensaita, mikä vaikeuttaa lajin hävittämistä.

Lajin torjunnassa Raaseporin kaupunki priorisoi seuraavat asiat:

- *Torjunnan tarve tulee kartoittaa, jotta torjunta voidaan ohjata oikeille alueille. Tällaisia alueita ovat ensisijaisesti esiintymät, jotka uhkaavat arvokasta luonnonympäristöä. Myös virkistyskäyttöön käytettävät paikat ovat etusijalla. Yhteistyötä sidosryhmien kanssa kehitetään lajin torjumiseksi arvokkaissa luonnonympäristöissä.*
- *Puistojen ja muiden julkisten alueiden torjunta toteutetaan osana tavanomaista viheraluehoitoa.*

Sahalinintatar, japanintatar ja tarhatatar

Kolme ulkonäöltään samankaltaista lajia, jotka muodostavat korkeita (suotuisissa paikoissa 4-5 m), pensasmaisia kasvustoja; sahalinintatar (*Reynoutria sachalinensis*), japanintatar (*Reynoutria japonica*) ja tarhatatar (*Reynoutria x bohemica*). Juuristo on monivuotinen, mutta maan päällä olevat kasvinosat kuihtuvat talveksi. Kaikki lajit ovat kestäviä, nopeasti kasvavia kasveja, jotka muodostavat helposti tiheitä kasvustoja.

Korkeat kasvit syrjäyttävät helposti muita lajeja. Varsinkin rehevissä, arvokkaissa lehtoympäristöissä tämä voi olla uhka monimuotoisuudelle. Lajit leviävät erittäin tehokkaasti myös kasvullisesti. Pienestä juurakkopalasta kasvaa nopeasti uusi kasvusto, mikä tarkoittaa, että ne leviävät helposti uusille kasvupaikoille puutarhajätteen tai kaivuumassojen mukana. Vaakiintuneiden kasvustojen maaperä voi altistua eroosiolle, minkä seurauksena ravinteita voi huuhtoutua vesistöihin. Rakennetussa ympäristössä nopeasti kasvava juuristo voi aiheuttaa vaurioita rakenteille, mm. teiden päällysteille.

Lajeja pidetään yleisesti erittäin vaikeasti hävitettävänä, sillä juuristo ulottuu syvälle maaperään. Torjunnat ovat usein tuloksettomia. Tällä hetkellä ei ole olemassa sellaisia torjuntamenetelmiä, joita voitaisiin varmasti suositella tai taata, että ne toimivat kaikissa tilanteissa. Ruotsin ympäristönsuojeluvirasto (Naturvårdsverket) on mm. suosittelut, ettei lajeihin edes pitäisi koske, ellei ole aivan pakko. Lajeja voidaan yrittää torjua mekaanisella torjunnalla. Ensin kaadetaan koko kasvusto, jonka jälkeen kasvusto peitetään muovilla tai pressulla. Kasvusto on pidettävä peitettynä useita vuosia.

Yksi tärkeimmistä tavoitteista kolmen tatarlajin torjunnassa on, että ne eivät leviä uusille kasvupaikoille. Erityisesti maamassojen siirtäminen muodostaa tässä merkittävän uhan, koska lajit leviävät helposti uusille paikoille pienten juurakkopalojen avulla.

Lajien torjunnassa Raaseporin kaupunki priorisoi seuraavat asiat:

- *Ensisijaisesti tulee koota tiedot tunnetuista esiintymistä, jotta esiintymmin kiinnitetään huomiota maanrakentamisen tai maamassojen siiron yhteydessä, jotta lajit eivät vahingossa siirretä uusille alueille.*
- *Torjunnan tarve tulee kartoittaa ja arvioida.*

Tappajaetana eli espanjansiruetana

Tappajaetana (*Arion vulgaris*) on silmiinpistävän suuri etanalaji, joka voi kasvaa aikuisena 7–14 cm pitkäksi. Väri vaihtelee, mutta Suomesta löydetyt yksilöt ovat vaihdelleet oranssin-punaruskean, likaruskean tai mustan värisinä. Tappajaetana ei pidä sekoittaa toiseen suureen lajiin, ukkoetanaan (*Limax cinereoniger*), joka on melkein musta tai mustavalkoraitainen. Ukkoetana on yksi kotoperäisistä lajeistamme. Nuoret yksilöt voivat myös muistuttaa yhtä Suomen yleisimmistä etanalajista, metsäetana (*Arion fuscus*). Ukkoetanaa tai metsäetanaa esiintyy harvoin runsaasti, eikä niiden torjumista ole syytä tehdä. Sitä vastoin tappajaetanaa esiintyy usein runsaasti samalla alueella.

Tappajaetana on kaikkiruokainen massalaji, joka on sopeutunut Suomen ilmastoon. Etana voi liikkua jopa 50 metriä yhdessä yössä ja yleensä se syö oman painonsa (10 g) verran vuorokauden aikana. Tappajaetana hyödyntää mielellään puutarhojen monipuolista ruokaa ja voi aiheuttaa suuria vahinkoja keittiötarhoille ja viljelyille. Se syö koriste- ja hyötykasvien lehtiä, kukkia ja sipuleita. Tappajaetana syö myös ruhoja, mm. kuolleita lajitovereitaan, minkä vuoksi niitä kutsutaan myös tappajaetaniksi.

Useimmissa tapauksissa lajin leviämistä voidaan hillitä melko pienin toimenpitein, pomimalla etanoita käsin, vaikka itse torjunta olisikin aikaa vievää. Torjunta tehdään systemaattisesti ja säännöllisesti poimimalla etanat käsin. Käsineitä tulee käyttää haitallisten bakteerien (*Listeria* spp., *E. coli*) leviämisen välttämiseksi. Tehokkainta on torjua tappajaetanoita keväällä ennen kuin talvehtineet yksilöt ehtivät munia. Torjunta voidaan tehdä myös rautafosfaattivalmisteiden avulla. Joitakin valmisteita myydään myös kuluttajille. Kerättyjen etanoiden lopettamisessa tulee välttää turhaa kärsimystä. Sopiva tapa voi olla etanan murskaaminen kovalla iskulla. Kuolleet etanat hävitetään asianmukaisesti pakattuina sekajätteen mukana.

Alueilla, joilla tappajaetanoita esiintyy, on tärkeää huomioida, että laji (munien avulla) voi levitä uusille alueille maamassojen siirtämisen yhteydessä. Tällaisista paikoista otettu maa-aines tulee peittää vähintään 50 cm paksulla maakerroksella leviämisen estämiseksi.

Tappajaetanaa esiintyy erityisesti Raaseporin kaupunkialueilla. Laji uhkaa erityisesti asukkaiden puutarhoja, mutta myös ammattiviljelmiä, minkä vuoksi voidaan pitää tärkeänä, että myös kaupunki osallistuu torjuntaan. Tappajaetana on myös se vieraslaji, joka huolestuttaa asukkaita eniten. Kaupunki on osallistunut torjuntaan mm. tarjoamalla "etanaroksiksia", joihin asukkaat voivat tyhjentää poimittuja etanoita.

Lajin torjunnassa Raaseporin kaupunki priorisoi seuraavat asiat:

- *Kaupunki ylläpitää jatkossakin asukkaiden käyttöön tarkoitettuja etanaroksiksia. Budjettivaroja tulee varata etanaroksiksen hankintaan.*

Supikoira

Supikoira on alun perin Aasiasta kotoisin oleva nisäkäs. Supikoira on kaikkiruokainen ja käyttää ravinnokseen pienjyrsijöitä, sammakoita, linnunmunia, erilaisia kasvinosia, ruhoja ja jätteitä. Euroopassa raivotautivirus ja loistaudit ekinokokkoosi, syyhy ja trikinoosi ovat suurimpia supikoirien aiheuttamia terveysriskejä. Supikoira on kaikkien näiden potentiaalinen kantaja ja levittäjä. Suurin uhka kohdistuu kuitenkin luonnon monimuotoisuudelle ja erityisesti lintukantoihin. Supikoira muodostaa yleensä merkittävän uhan maassa pesiville linnuille kosteikoilla ja maatalousympäristöissä. Se voi uida saarelta saarelle saaliin perässä ja muodostaa siten merkittävän saalistuspaineen saaristossa.

E erityisen tärkeää on supikoirien leviämisen rajoittaminen alueilla, joilla se muodostaa riskin monimuotoisuudelle, esim. kosteikoilla ja lintujärvillä sekä saaristossa. Tällaisissa ympäristöissä voi olla tarve supikoirapopulaation pitkäaikaiselle ja intensiiviselle kannanhoidolle, joka tapahtuu ensisijaisesti

loukkupyynnillä. Pyynti tulee tehdä intensiivisesti ja toistaa vuosittain, jotta torjunta tuottaisi näkyviä tuloksia paikallisessa supikoiratiheydessä. Supikoiriapyyntissä on noudatettava metsästyslain ja -asetuksen säännöksiä, jotka koskevat rauhoittamattomia eläimiä. Eläimelle ei tule aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä torjunnan yhteydessä.

Supikoira on laajalle levinnyt Raaseporissa ja voi mahdollisesti uhata kaikkia maassa pesiviä lintukantoja. Asuinalueilla liikkuu myös supikoiria, jota monet asukkaat paheksuvat kaupungin saaman palautteen perusteella.

Lajien torjunnassa Raaseporin kaupunki priorisoi seuraavat asiat:

- *Kaupunki pyrkii saamaan pysyvän luvan supikoirien torjumiseen luonnonsuojelualueilla, jotka ovat erityisen tärkeitä maassa pesiville linnuille.*
- *Kaupunki hankkii loukkuja supikoirapyyntiä varten. Varsinainen pyynti tehdään yhteistyössä paikallisten riistanhoitoyhdistysten kanssa. Budjettivaroja tulisi varata loukkujen hankintaan.*

10. TIIVISTELMÄ

- Vieraslajit ovat lajeja, jotka ovat ihmisen avulla levinneet uusille alueille. Luonnolle ja ihmiselle erityisen haitallisia vieraslajeja kutsutaan haitallisiksi vieraslajeiksi. Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti kiinteistönomistaja on suoraan velvollinen torjumaan laissa lueteltuja haitallisia vieraslajeja.
- Raaseporin kaupungin vieraslajien torjuntastrategia tähtää pitkäjänteiseen ja systemaattiseen haitallisten vieraslajien torjuntaan. Tämä tapahtuu lisääntyvällä ja jatkuvalla yhteistyöllä kaupungin sisällä ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Strategialla pyritään myös tukemaan poliittista päätöksentekoa koskien budjettivaroja.
- Vieraslajien leviämistä voidaan vähentää tiedottamalla ja yleisillä työohjeilla. Koska kaikkia esiintymiä ei ole realistista hävittää lyhyellä aikavälillä, on myös tarpeen priorisoida tietyt lajit ja alueet. Raaseporissa seuraavat priorisoidaan:
 - Jättipalsami - arvokkaat luonnonalueet priorisoidaan. Torjunnan tarve kartoitetaan ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan yksittäisinä hankkeina ulkopuolisen rahoituksen avulla.
 - Jättiputket - lajit ovat terveydelle haitallisia ja kaikki esiintymät hävitetään systemaattisesti.
 - Kurtturuusu - viljelykielto astuu voimaan 2022. Virkistysalueet ja arvokkaat luontoalueet priorisoidaan.
 - Tattaret (3 lajia) – torjuntatarve on kartoitettava ja arvioitava.
 - Tappajaetana – etana on se vieraslaji joka eniten huolestuttaa asukkaita. Kaupunki ylläpitää jatkossakin asukkaiden käyttöön tarkoitettuja etanaroskiksia.
 - Supikoira - kaupunki pyrkii pitkäaikaiseen pyyntiin luonnonsuojelualueilla vähentääkseen lintukantoihin kohdistuvaa saalistuspaineita.